

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2023. № 9.

**DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.9.41>
УДК 657:659**

Н. І. Синькевич,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту,
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6072-4236>

В. В. Ратинський,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту,
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9283-6371>

ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ АУДИТУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

N. Synkevych,

*PhD, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting
and Audit, Ternopil Ivan Puluji National Technical University*

V. Ratynskyi,

*PhD, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting
and Audit, Ternopil Ivan Puluji National Technical University*

APPLICATION OF FINANCIAL ANALYSIS TOOLS DURING THE AUDIT OF INVESTMENT PROJECTS

У статті визначено цінність інвестиційних ресурсів як для вітчизняних підприємств, так і для національної економіки загалом. Зокрема відмічається, що інвестиції є одним з найважливіших та дефіцитних ресурсів національної економіки, що здатні суттєво вплинути на забезпечення конкурентоспроможності, зростання рівня зайнятості та покращення якості життя населення. Загальні правові, економічні, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності в Україні регламентовано Законом України «Про інвестиційну діяльність». Найчастіше на практиці інвестиційним проєктом є об'єкт реального інвестування, який може бути представлений у вигляді інвестування у підвищення ефективності виробництва, розширення виробництва, створення нових підприємств, а також задоволення вимог державних органів управління (дотримання екологічних стандартів, безпека продукції тощо). У статті визначено основні завдання аудиту інвестиційних проєктів, які полягають у: виборі найбільш ефективних рішень для інвестування; обґрунтуванні реальної необхідності в інвестиціях; виборі оптимальних джерел фінансування інвестиційних проєктів; оцінюванні критеріїв ризику та прибутковості, повноти виконання проєкту; перевірці відповідності проєкту стратегічним цілям підприємства. Важливість проведення аудиту інвестиційних проєктів обумовлена тим, що проведення перевірки в частині комерційного ефекту дозволяє уникнути, або ж вчасно відкоригувати, ряд прорахунків. На вибір конкретної методики проведення аудиту інвестиційних проєктів істотний вплив мають специфіка бізнесу клієнта, вид, масштаб та особливості реалізації інвестиційного проєкту. На практиці застосовуються різні методи оцінювання ефективності інвестиційного проєкту, але всі вони ґрунтуються на спільному принципі – за підсумками реалізації проєкту підприємство повинно отримати певну комерційну вигоду, прибуток. Розглянуто основні показники які використовують в процесі оцінювання ефективності інвестиційних проєктів, зокрема: чиста поточна (теперішня) вартість проєкту, індекс рентабельності

інвестицій, внутрішня норма рентабельності, модифікована внутрішня норма рентабельності, термін окупності інвестицій, дисконтова ний термін окупності та облікова норма рентабельності. Визначено основні переваги та недоліки застосування даних показників. Для забезпечення кращого результату при оцінюванні ефективності інвестиційних проєктів доцільно застосовувати комбінований підхід у виборі критеріїв оцінювання. Актуальність здійснення аудиту інвестиційних проєктів обумовлена тим, що всі учасники інвестиційного процесу зацікавлені у ефективному вкладанні коштів з примноженням капіталу у майбутньому періоді.

The article defines the value of investment resources both for domestic enterprises and for the national economy as a whole. In particular, it is noted that investments are one of the most important and scarce resources of the national economy, which can significantly affect the competitiveness, growth of employment and improvement of the quality of life of the population. General legal, economic, economic and social conditions of investment activity in Ukraine are regulated by the Law of Ukraine «On Investment Activity». Often, in practice, an investment project is an object of real investment, which can be represented in the form of investing in improving production efficiency, expanding production, creating new enterprises, as well as meeting the requirements of state management bodies (compliance with environmental standards, product safety, etc.). The article identifies the main tasks of auditing investment projects, which are: choosing the most effective investment solutions; justification of the real need for investment; selection of optimal sources of financing of investment projects; assessment of risk and profitability criteria, completeness of the project; checking the compliance of the project with the strategic goals of the enterprise. The importance of conducting an audit of investment projects is due to the fact that an audit in terms of the commercial effect avoids, or corrects, a number of miscalculations in time. The choice of a specific methodology for auditing investment projects is significantly influenced

by the specifics of the client's business, the type, scale and peculiarities of the implementation of the investment project. In practice, different methods are used to assess the effectiveness of an investment project, but they are all based on a common principle - based on the results of the project, the enterprise should receive a certain commercial benefit and profit. The main indicators that are used in the process of evaluating the effectiveness of investment projects are considered, in particular: the net current (current) cost of the project, the ROI index, the internal rate of return, the modified internal rate of return, the payback period, the discount payback period and the accounting rate of return. The main advantages and disadvantages of applying these indicators are determined. To ensure a better result in assessing the effectiveness of investment projects, it is advisable to use a combined approach in choosing evaluation criteria. The relevance of the audit of investment projects is due to the fact that all participants in the investment process are interested in the effective investment of funds with the increase of capital in the future period.

***Ключові слова:** інвестиційна діяльність, джерела фінансування, інвестиційний проєкт, фінансовий аналіз, аудит*

***Key words:** investment activity, sources of financing, investment project, financial analysis, audit*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. З метою забезпечення належного рівня конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості діяльність будь-якої компанії та країни в цілому повинна бути спрямована на систематичне та довгострокове підвищення її вартості, забезпечення сталого розвитку. Компанії, що збільшують ринкову вартість, мають більше можливостей для залучення інвестицій з метою створення нових продуктів, покращення якості існуючих, виходу на нові ринки збуту або створення нових робочих місць.

На сучасному етапі розвитку, враховуючи руйнівний вплив великої війни як на економіку і соціальну безпеку в межах України, так і у світовому масштабі, першочерговим завданням є залучення інвестиційного капіталу, що дасть можливість поживити економіку України, забезпечити конкурентоспроможність вітчизняних компаній, збільшити кількість робочих місць, тим самим покращивши якість життя населення, та покращити глобальну економічну безпеку.

Проведення аудиту інвестиційних проєктів відіграє важливу роль в управлінні та плануванні інвестиційних процесів, дозволяє вчасно виправити помилки або ж відмовитись від проєкту, слід зазначити, що після проведення передінвестиційної експертизи інвестиційно-привабливими визнаються лише 7% проєктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню принципів, методів, методології та інструментарію проведення аудиту інвестиційних проєктів присвячено наукові праці таких українських та зарубіжних вчених, як Л. Батенко, В. Беренса, Г. Бірмана, А. Бистрякової, І. Бланка, К. Боримської, В. Верби, П. Віленського, О. Вострякової, О. Гребешкової, О. Загородніх, О. Іванченко, Н. Караван, О. Кириченка, В. Ковальової, Н. Ковтун, О. Комірної, М. Лучка, Т. Майорової, А. Маршалла, А. Мертенса, А. Пересади, О. Петухової, В. Савчука, О. Сапоговської, С. Сафонова, Є. Четиркіна, Н. Чирика та інших. Водночас слід зауважити, що на сучасному етапі розвитку, який вирізняється динамічністю, невідпинним впровадженням інновацій та напруженістю конкурентного середовища питанням методології аудиту інвестиційних проєктів приділено недостатньо уваги, що потребує всебічного і систематичного доопрацювання.

Формулювання цілей статті. Для досягнення поставленої мети визначено наукові завдання, що полягають у дослідженні важливості та джерел фінансування інвестиційних проєктів для розвитку бізнесу, практичної цінності аудиту інвестиційних проєктів, теоретичному

осмисленні наукового доробку та практичного досвіду застосування інструментарію фінансового аналізу при проведенні аудиту інвестиційних проєктів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Збалансована інвестиційна політика, результатом якої стає ефективна діяльність та сталий розвиток господарюючих суб'єктів, є одним із найважливіших елементів розвитку в умовах ринкових відносин. Основною метою впровадження інвестиційних проєктів є стимулювання процесу розширеного відтворення виробництва, акумулювання капіталу, забезпечення доступу до сучасних технологій і менеджменту, створення нової вартості, що в кінцевому результаті повинно сприяти динамічним економічним зрушенням.

Інвестиції є одним з найважливіших і дефіцитних ресурсів національної економіки. Цінність даного ресурсу полягає в тому, що він визначає процес інновацій, якість і конкурентоспроможність підприємств та продукції на ринку, створення нових робочих місць, підвищення зайнятості і рівня життя населення. Залучення інвестиційних ресурсів є ключовим завданням підприємства будь-якого масштабу та сфери діяльності. Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність», «інвестиції – всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект. Такими цінностями можуть бути: кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери (крім векселів)»; майнові права інтелектуальної власності; сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих («ноу-хау»); права користування землею, водою, ресурсами, будинками,

спорудами, обладнанням, а також інші майнові права; інші цінності. Інвестиції, що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік, здійснюються у формі капітальних вкладень» [1, ст. 1].

Інвестиційною діяльністю законодавчо визначено сукупність практичних дій фізичних, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій (у майновій, фінансовій чи матеріальній формі) з метою одержання прибутку. Інвестиційна діяльність може провадитися на основі:

1) «інвестування, що здійснюється громадянами, недержавними підприємствами, господарськими асоціаціями, спілками і товариствами, а також громадськими і релігійними організаціями, іншими юридичними особами, заснованими на колективній власності;

2) державного інвестування, що здійснюється органами державної влади за рахунок коштів державного бюджету, позичкових коштів, а також державними підприємствами та установами за рахунок власних та позичкових коштів;

3) місцевого інвестування, що здійснюється органами місцевого самоврядування за рахунок коштів місцевих бюджетів, а також комунальними підприємствами та установами за рахунок власних і позичкових коштів;

4) державної підтримки для реалізації інвестиційних проєктів;

5) іноземного інвестування, що здійснюється іноземними державами, юридичними особами та громадянами іноземних держав; 6) спільного інвестування, що здійснюється юридичними особами та громадянами України, юридичними особами та громадянами іноземних держав» [1, ст. 2 п. 2].

На практиці інвестиційний проєкт найчастіше є об'єктом реального інвестування, який може бути представлений у вигляді:

1) інвестування у підвищення ефективності виробництва, має на меті зниження витрат компанії за рахунок використання більш досконалого обладнання, підвищення кваліфікації персоналу або ж переміщення виробництва у регіони з більш вигідними умовами;

2) інвестування у розширення виробництва – провадиться з метою розширення можливостей випуску товарів для раніше сформованих ринків в межах існуючого виробництва;

3) інвестування у створення нових підприємств;

4) інвестування з метою задоволення вимог державних органів управління – зазвичай мова йде про задоволення вимог щодо забезпечення екологічних стандартів, або безпеки продукції, або інших умов діяльності, які не можуть бути забезпечені удосконаленням менеджменту [4].

Відповідно до наведеної класифікації, можна виділити такі форми інвестиційних проєктів: нульовий – утворення нового виробництва; реконструкція – впровадження прогресивних технологій без зміни профілю господарюючого суб'єкта; розширення або реабілітація (перепрофілювання) діючого підприємства. кінцевою метою впровадження будь-якого інвестиційного проєкту є досягнення комерційної або соціальної ефективності.

У процесі аудиту інвестиційних проєктів вирішуються наступні завдання: вибір найбільш ефективних рішень для інвестування; обґрунтування реальної необхідності в інвестиціях; оцінювання критеріїв ризику та прибутковості [3].

Важливим завданням є вибір оптимальних джерел фінансування інвестиційних проєктів, який передбачає визначення обсягу необхідних інвестиційних ресурсів, часовий період потреби в даних ресурсах, бажаний термін залучення та цільове призначення. Також здійснюється оцінювання повноти виконання проєкту; перевірка відповідності проєкту стратегічним цілям компанії.

В науковій літературі зустрічаються різні підходи до класифікації джерел фінансування інвестиційних проєктів, найбільш інформативним, на наш погляд, групувати всіх джерел у дві великі групи: внутрішні і зовнішні. В умовах розвиненої економіки джерела фінансування інвестиційних проєктів взаємодоповнюють один одного, формуючи гармонійні схеми інвестування. До внутрішніх інвестиційних ресурсів слід віднести прибуток, амортизаційні відрахування, страхові відшкодування, надходження від реалізації частини майна, дивідендні виплати, що спрямовуються на внутрішні інвестиції. До зовнішніх інвестиційних ресурсів належать: власні ресурси: акціонерний або пайовий капітал, що залучається додатково; позикові ресурси: банківські, державні та комерційні кредити, кредити постачальників, лізинг, факторинг тощо; залучені ресурси: безоплатне надання цільового фінансування державних органів, гранти тощо. Інвестиційні ресурси можуть бути представлені як в грошовій (грошові кошти, цінні папери, інші фінансові інструменти), так і в альтернативних формах. Альтернативними формами інвестиційних ресурсів можуть бути матеріальні (машини, обладнання, споруди, сировина, матеріали, напівфабрикати), нематеріальні (інновації, патенти, ліцензії, товарні знаки тощо), трудові та інформаційні ресурси а також підприємницький хист.

Проведення аудиту інвестиційних проєктів, в частині комерційного ефекту, дозволяє уникнути, або ж вчасно відкоригувати, ряд прорахунків, які пов'язані із: помилками в маркетинговій стратегії підприємства; обраною методикою розрахунків прогностичних показників за проєктом; помилками фінансово-економічного характеру; помилками при визначенні інвестиційних витрат; невірним оцінюванням джерел фінансування та управління заборгованістю за проєктами тощо [6].

Методика проведення аудиту інвестиційних проєктів, масштаб і глибина аудиторської перевірки залежить від специфіки бізнесу клієнта та характеристик реалізації інвестиційного проєкту.

Процес оцінювання експертом ефективності інвестиційного проєкту передбачає певну послідовність:

1) визначення конкретних цілей інвестиційного проєкту. На даному етапі здійснюється оцінювання ефективності інвестиційного проєкту загалом, без урахування схеми фінансування, даний етап є необхідним для прийняття рішення про доцільність подальшої розробки проєкту. У більшості випадків здійснюється розрахунок витрат виробництва та визначення зацікавленості інвесторів, також визначаються можливі ризики та доцільність здійснення проєкту;

2) експертний аналіз витрат – до уваги приймають як виробничі, так і інвестиційні витрати. Визначається схема фінансування, здійснюється аналіз і порівняння показників рентабельності;

3) оцінювання ефективності інвестицій. Даний етап складається з декількох частин, на початку оцінюється ефективність проєкту в загальному, далі експерт аналізує даний показник залежно від кількості учасників і плану фінансування. Загальний аналіз проєкту може продемонструвати соціальні наслідки реалізації проєкту, а також економічні результати для державного і регіонального бюджетів, за умови, якщо вони мають відношення до створеного проєкту;

4) визначення та складання плану фінансування. Даний етап передбачає: визначання джерел фінансування; пошук потенційних інвесторів; створення сприятливих умов для залучення нових фінансових інвестицій; аргументація розробленого плану інвестування; визначення можливих наслідків реалізації проєкту; обчислення потоку грошей, які будуть спрямовані на фінансування всіх витрат [3].

За підсумками виконання даних етапів оцінювання інвестиційного проекту експерт складає Звіт про оцінку. Також результати оцінювання ефективності інвестиційного проекту вносяться до бізнес-плану.

При оцінювання інвестиційного проекту застосовуються різні методи, але всі вони дотримуються одного принципу – за підсумками реалізації проекту підприємство повинно отримати певну комерційну вигоду, прибуток. В практичній діяльності виділяють два види методів оцінювання інвестиційних проєктів: статичні та динамічні. Статичні методи оцінювання, які ще називають простими або традиційними, ґрунтуються на такому принципі, як економічна ефективність капітальних інвестицій. Застосування статичних методів передбачає визначення період окупності інвестицій (тобто визначається час, протягом якого підприємство модернізується і розвивається до того рівня, при якому воно буде спроможне відшкодувати всі вкладені інвестиції) та коефіцієнту ефективності (обчислення певної відсоткової ставки, яка визначається під час банківського кредиту). Основним недоліком статичних методів є те, що практично не приймається до уваги показник часу (при обчисленні використовуються такі показники, як розмір вкладених інвестицій і майбутній прибуток підприємства), що суттєво деформує кінцеві результати, період окупності стає більшим, а коефіцієнт ефективності знижується. При застосуванні динамічних методів оцінювання ефективності інвестиційних проєктів враховується багато різних факторів (наприклад, обчислюється чиста поточна вартість, інвестиційна рентабельність, внутрішня норма рентабельності, модифікована внутрішня норма рентабельності, дисконтований період окупності вкладених інвестицій тощо), що забезпечує отримання значно достовірніших результатів, але робить процедуру оцінювання доволі складною.

Найбільш поширеними у використанні є методики, що базуються на аналізі фінансового стану підприємства, вони достатньо інформативні,

відносно прості і зручні у використанні, не потребують додаткового збору інформації (використовуються показники фінансової звітності підприємства), надають можливість комплексно оцінити теперішнє становище підприємства. Однак слід зауважити, що такий підхід є однобічним, пов'язано це з тим, що як задовільний, так і незадовільний фінансовий стан не відображає перспектив розвитку та резервів покращення ефективності діяльності підприємства.

При оцінюванні ефективності інвестиційних проєктів загально прийнято виділяти такі основні показники: чиста поточна (теперішня) вартість проєкту (NPV – net present value), індекс рентабельності інвестицій (PI – rate index), внутрішня норма рентабельності (IRR– internal rate of return), модифікована внутрішня норма рентабельності (MIRR), термін окупності інвестицій (T), дисконтований термін окупності (Discounted Pay-Back Period, DPP) та облікова норма рентабельності.

Особливості застосування наведених показників у якості критеріїв ефективності інвестиційних проєктів визначаються вихідними характеристиками проєктів. Наведені показники відображають процес зіставлення розподілених у часі доходів (абсолютних вигод) від інвестицій і обсягів інвестицій (інвестиційних витрат), кожен з показників має певні переваги та недоліки (табл. 1).

Для забезпечення кращого результату при оцінюванні ефективності інвестиційних проєктів доцільно застосовувати комбінований підхід у виборі критеріїв оцінювання, в результаті має бути враховано такі параметри: фактор часу; можливість порівняння грошових потоків із запасами; обґрунтування ставки дисконту та коефіцієнту ефективності, врахування зносу основних засобів та інше. На практиці підбір критеріїв оцінювання має бути здійснений з урахуванням специфіки бізнесу та характеристик реалізації інвестиційного проєкту.

**Таблиця 1. Переваги та недоліки показників ефективності
інвестиційних проєктів**

Показник	Переваги	Недоліки
1	2	3
Чиста поточна (теперішня) вартість проєкту	відображає приріст вартості капіталу; враховує фактор часової вартості грошових надходжень; враховує динаміку розподілу надходжень у часі; адитивний; використовується у незмінному вигляді як для ординарних, так і неординарних грошових потоків	передбачає незмінність ставки дисконтування; не враховує розбіжності ставок дисконтування для надходжень і витрат; має абсолютний характер; не дає змоги порівняти проєкти із однаковим значенням NPV; неможливість встановлення нормативних значень; недостатньо інформації для вирішення питання щодо доцільності використання кредитних ресурсів; при порівнянні проєктів різної тривалості потрібно застосовувати спеціальні процедури приведення строків
Індекс рентабельності інвестицій	враховується фактор часу; використовується у незмінному вигляді для ординарних і неординарних грошових потоків; можливість встановлення нормативних значень; придатний для оптимізації використання обмежених інвестиційних ресурсів; придатний для порівняльної оцінки альтернативних інвестиційних проєктів із однаковим значенням NPV	неадитивний, залежить від дисконту; передбачає незмінність ставки дисконтування; не враховує розбіжності ставок дисконтування для надходжень і витрат; недостатньо інформації для вирішення питання щодо доцільності використання кредитних ресурсів
Внутрішня норма рентабельності	враховується фактор часу; можливість встановлення нормативних значень; придатний для порівняльної оцінки альтернативних інвестиційних проєктів із однаковим значенням NPV; інформативний щодо визначення доцільності використання кредитних ресурсів	незмінність ставки дисконтування; ускладнює формулювання висновків при порівнянні проєктів із неординарними грошовими потоками; складна процедура розрахунку; передбачає малореалістичну ситуацію реінвестування всіх проміжних грошових надходжень від проєкту за ставкою IRR
Внутрішня норма рентабельності	простий у використанні, враховує часову цінність грошових вкладень; відображає граничні значення процентної ставки та термін окупності	помилкове ранжування взаємовиключаючих проєктів з різним обсягом капіталовкладень; не має впевненості, що ставка дисконту є незмінною протягом терміну дії проєкту; вказує лише на максимальний рівень затрат; проблематичність застосування для оцінки проєктів у випадку вкладення коштів по роках, а не одноразово

Продовження таблиці 1.

Показник	Переваги	Недоліки
1	2	3
Модифікована норма рентабельності	дозволяє провести оцінку проєкту без реінвестування коштів у проєкт	при різних обсягах інвестиційних витрат результати оцінки можуть не забезпечувати точності вибору
Період окупності	простота у використанні та розумінні	не враховує часову вартість грошових потоків; не враховує грошові потоки поза межами періоду окупності; неадитивний; не визначає прибутковість проєкту
Дисконтований період окупності	визначення економічно доцільного терміну реалізації проєкту; наближена оцінка ліквідності та ризикованості проєкту	враховує лише початкові грошові потоки протягом періоду окупності
Облікова норма рентабельності	простота розрахунків та практичного використання; орієнтує на варіанти інвестування, безпосередньо пов'язані з рівнем доходу	не враховують часову оцінку вкладень; в основі розрахунків прибуток, а не грошовий потік; не враховує різницю в тривалості експлуатації активів, створених в результаті інвестиційних проєктів

Джерело: сформовано на основі [2; 5; 8, с. 37]

Слід зауважити, що зарубіжна практика не оперує загально прийнятими методиками оцінювання ефективності інвестиційних проєктів, кожна компанія, на основі накопиченого досвіду, враховуючи рівень кваліфікації фахівців та специфіку інвестиційного проєкту, розробляє власні підходи щодо доцільності інвестування. Однак, за будь-якої обраної методики, всі вони базуються на обчисленні наведених показників, їх комбінації та модифікації.

Процедура оцінювання ефективності інвестиційних проєктів передбачає опрацювання значного масиву інформації, що містить нормативно-законодавчу, фактографічну, планово-нормативну, договірну, маркетингову, інженерно-технічну та іншу інформацію, що характеризує сам інвестиційний проєкт та умови його реалізації. Слід також зазначити, що значна частина цієї інформації має прогнозний характер, що ускладнює забезпечення повноти і точності процедури оцінювання.

Експерт також повинен враховувати умови ризику і невизначеності. До найбільш істотних видів невизначеності та інвестиційних ризиків слід

віднести: ризики, пов'язані із нестабільністю економічного законодавства; зовнішньоекономічні ризики обмежень на торгівлю і постачання; ризики несприятливих соціально-політичних змін у країні чи регіоні; неповнота або неточність інформації про динаміку техніко-економічних показників, параметри нової техніки і технології; коливання ринкової кон'юнктури, цін і валютних курсів; невизначеність природно-кліматичних умов; виробничо-технологічні ризики; невизначеність цілей, інтересів та поведінки учасників ринку; неповнота або неточність інформації про фінансове становище і ділову репутацію підприємств-учасників договірних зобов'язань [6, с. 203-204].

Зацікавленими сторонами в інвестиційному процесі є: безпосередньо підприємство, яке прагне залучити якомога більшу кількість інвестиційних ресурсів на вигідних для нього умовах; інвестор, який бажає отримати максимальний прибуток від вкладених ресурсів; держава, яка зацікавлена у формуванні стійкої інвестиційної привабливості національного бізнесу.

Аудиторська перевірка інвестиційних проєктів є вкрай важливою для всіх «гравців» інвестиційного процесу, які безумовно зацікавлені у ефективному вкладанні коштів з примноженням капіталу у майбутньому періоді.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Підводячи підсумок викладеному матеріалу, необхідно відзначити, що застосування інструментарію фінансового аналізу при проведенні аудиту інвестиційних проєктів забезпечує формування більш ефективних інвестиційних рішень та здійснює суттєвий вплив на їх досягнення. Разом з тим, слід звернути увагу на той факт, що результативність та можливість досягнення запланованих результатів інвестування буде залежати як від якості проведеної аудиторської перевірки, кваліфікації експерта, так і від дієвої системи управління інвестиційним процесом.

Література

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. поточна редакція від 10.10.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 9 вересня 2023).
2. Боримська К. П. Оцінка ефективності інвестиційних проектів в системі контролінгу бізнес-процесів підприємства: проблеми безпеки бізнесу. *Ефективна економіка*. 2014. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3065> (дата звернення: 10 вересня 2023).
3. Іванченко О. Як провести оцінку інвестиційних проектів? URL: <https://pareto.com.ua/ua/blog/ocinka-investicij/> (дата звернення: 9 вересня 2023).
4. Інвестиційний менеджмент. Інвестиційний проект, його зміст та форми. URL: <https://buklib.net/books/35304/> (дата звернення: 11 вересня 2023).
5. Ковтун Н. В. Особливості оцінювання інвестиційної діяльності. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/osoblivosti-ocinyuvannya-efektivnosti-investiciynoi-diyalnosti-na-mikrorivni.html> (дата звернення: 12 вересня 2023).
6. Комірна О. В. Процедурний підхід до перевірки порядку витрачання коштів за проектом. *Ефективна економіка*. 2013. № 3. URL: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1862 (дата звернення: 13 вересня 2023).
7. Сапоговська О. В. Аналітичне забезпечення аудиту інвестиційних проектів. Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль, «Економічна думка». 2015. № 1 (19). С. 200-205.
8. Сафронов С. О., Караван Н. А. Порівняльний аналіз критеріїв ефективності інвестиційних проектів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 13. С. 36-39.

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine “On Investment Activity”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (Accessed 9 September 2023).
2. Borymska, K.P. (2014), “Evaluation of effectiveness of investment projects in the system of controlling business processes of the enterprise: problems of business security”, *Efektivna ekonomika*, vol. 5, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3065> (Accessed 10 September 2023).
3. Ivanchenko, O. (2023), “How to evaluate investment projects?”, available at: <https://pareto.com.ua/ua/blog/ocinka-investicij/> (Accessed 9 September 2023).
4. buklib.net (2023), “Investment management. Investment project, its content and forms”, available at: <https://buklib.net/books/35304/> (Accessed 11 September 2023).
5. Kovtun, N.V. (2006), “Peculiarities of investment activity assessment”, available at: <https://magazine.faaf.org.ua/osoblivosti-ocinyuvannya-efektivnosti-investiciynoi-diyalnosti-na-mikrorivni.html> (Accessed 12 September 2023).
6. Komirna, O.V. (2013), “Procedural approach to checking the procedure for spending funds under the project”, *Efektivna ekonomika*, vol. 3, available at: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1862 (Accessed 13 September 2023).
7. Sapohovska, O.V. (2015), “Analytical support for the audit of investment projects”, *Ekonomichniy analiz: zb. nauk. prats. Ternopilskiyi natsionalnyi ekonomichniy universytet. Ternopil, «Ekonomichna dumka»*, vol. 1 (19), pp. 200-205.
8. Safronov, S.O. and Karavan, N.A. (2013), “Information monitoring financial markets at the national level”, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 13, pp. 36-39.

Стаття надійшла до редакції 14.09.2023 р.